

Forfatter: Bang, Herman

Titel: FRØKEN CAJA

Citation: Bang, Herman: "FRØKEN CAJA", i Bang, Herman: *Værker i Mindeudgave*, Gyldendal, 1920-1921, s. 358. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-bang02val-shoot-workid81395.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Værker i Mindeudgave

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

"FRØKEN CAJA"

I

Endelig var alle Pensionærerne summet afsted, og Døren paa tredje Sal slog op og slog i. "Selskabsfuglene"s Pludren lød sidst paa Trappen.

Og nu vilde der være Fred i Dagligstuen en Time.

Fru Canth sad paa sin Yndlingsplads i Sofaen under sin Moders Billede. Hun blundede og hun vaagnede, mens Kappebaandene sagte gik.

Frøken Caja bare sov - haardt, ret op og ned paa sin Stol bag Maskinen. Hendes Mund stod aaben og hendes Aandedrag hørtes højt; det var, som aste hun selv i Søvn. Men pludselig tav Aandedrættet og hun vaagnede halvt: det var som nogen havde kaldt. Men paa Pletten sov hun igen.

Fru Canth var vaagnet helt - hun blundede aldrig længe ad Gangen - og begyndte at gaa op og ned ad Gulvet og nynne. Det var hendes Vane at nynne - ingen vidste, hvad det var for gamle stumpe Melodier - mens hun traadte i Gulvet saa let paa Taa, som om hun skulde danse, og løftede Kjolen op med Haanden bagtil, som holdt hun en gammel Adrienne.

Hun blev ved at gaa frem og tilbage forbi Frøken Caja. Hun nynnede højere og højere, Datterens plumpe Søvn irriterede hende, til hun vækkede hende.

Men fra Frøken Caja hørte man kun en Mumlen i Halvmørket og atter Aandedrættet: Frøken Caja sov som en Daglejer, naar hun kom til Sæde.

Fru Canth holdt ikke mer den Soven ud:

359

- Maskinen skal vel ud? sagde hun højt og utaalmodigt i den haarde Tone, ingen hørte uden Datteren.

Frøken Caja fo'r op og rystede det stride Haar: Lygterne var tændt - saa skulde der Ild hos Kaptajnen.

Hun tog uden Ord Maskinen - hele Timetabellen vaagnede i hendes Hjerne igen - og var ude. Det var, som satte hun gennem alle Etagens Døre paa én Gang og man hørte hendes Kalden:

- Eugenia, Eugenia, gennem Korridoren. Hun lagde en egen høj Tone paa Stavelsen "ge".

Eugenia, Enepiggen, der tilbragte sit Liv, i skævtgangne Dansesko, enten med at sove ud - hun havde en Svaghed for at hvile sig paa Kanten af de Senge, hun skulde rede - eller med at krølle Forhaar ved Hjælp af et Pibejern, kom meget sindig frem af sit Kammer og fik akkurat sendt et Par halvhøje, men særdeles veltalende Berøigelser efter Frøkenen, der allerede var nede af Trappen paa tredje Sal, hvor man hørte hendes Gang gennem Etagen.

"Selskabsfuglene", der, iførte deres Kaaber, laa paa Knæ paa Køkkenbordet ved Siden af hinanden for at kigge efter Brudevognen - der var Bryllup i Mellembygningen i de Thorup'ske Festlokaler - røg ned af Bordet, da de hørte hende.

Frøknerne Sundby levede overhovedet med Livet i Hænderne: de havde Tredjesalens Badekammer for fyrretyve Kroner om Maaneden med Kosten - for dem begge. Og saa skulde Lissy endda øve de tre Timer om Dagen til Konservatoriet paa Dagligstuens Klaver.

Men Frøken Caja saá dem ikke, hun gik kun gennem Korridoren, hvor Student Kattrup, da han hørte hende, slog sin Dør op paa vid Gab for at "hun dog kunde lugte Varmen" - ind til Kaptajnen.

Hun lagde i, tog Tæppet af, stillede Lys frem - alt mekanisk, rapt, uden en Tanke. Frøken Cajas Tanker var altid ved, hvad hun kunde naa at fare over i det 360 næste Nu. Paa Vejen op tog hun Tæppet af et Par Senge.

I Korridoren løb hun paa Frøken Emmy:

- Jeg vilde have lukket op, sagde hun skræmt.

I Mørkningen havde Frøkerne Sundby en Passion for at lukke op. De løb begge to, hver Gang det ringede, emsige som et Par Spurve, og viste Damer og Herrer ind allevegne. Det ringede som en Telefonstation paa Tredjesalen i Skumringen.

Frøken Caja var oppe paa fjerde Sal igen. Student Kattrup lukkede sin Dør og Emmy var vendt tilbage til Køkkenbordet, hvor Lissy allerede laa paa Knæ igen med Ansigtet, over Trækgardinet, mod Ruden.

Frøken Caja tændte Ganglampen og den lavbenede Lampe paa Spisestuebordet, hvor alle Servietterne flød paa Dugen:

- Saa gaar jeg, sagde hun ind i Dagligstuen med sin skarpe Røst og tog et Par Tallerkener med, som var glemt paa Lørdagsdugen efter Hr. Lerche, der havde Spist bagefter.

- Ta'r Du saa Trøjerne med? raabte Fru Canth gennem Døren, men blev ikke hørt De tre Brødre Hatting stormede gennem Spisestuen for at gaa til Privatlærer.

- Kan Constantin gaa stille? sagde Frøken Caja, som kom imod dem med Tallerkenerne.

Ingen af de tre Latinskoledrenge svarede, den bageste slog kun Gangdøren i, saa begge Lamper oste. Brødrene Hatting fo'r i det Hele altid ud af deres Bur som tre Jagthunde, der halser løs paa Bytte.

- Ta'er Du saa Trøjerne med? gentog Fru Canth.

Der lød et haardt "Ja" fra Korridoren, og Fru Canth lod det Lamasjal ligge (et brunladent Lamasjal, som hun uafsladelig pakkede sig i og, i Livligheden, atter glemte paa hver en Stol) for at hente Trøjerne i sit Sovekammer, et sirligt Gemak, der var fuldt af mange hvide Omhæng og med et Par gamle Sølvlysestager skinnende foran Spejlet; Fru Canths Værelse var det eneste 361 Sted i de Canth'ske Etager, hvor noget omhelst egentlig skinnede.

Fru Canth søgte Trøjerne - nogle Uldtrøjer, som hun strikkede for et Magasin - frem af en Skuffe og pakkede dem sammen i et Papir. Men hun havde bestandig altfor bevægelige Fingre, og Bylten holdt ikke sammen.

- Naa - det er godt, sagde Caja, der var fulgt efter hende, og tog den vanskabte Bylt ud af hendes Hænder.

Hun gik ud i Badekamret, der var hendes Værelse, hvor hendes Garderobe hang paa nogle indslaaede Søm paa Væggen, dækket af et Lagen, og Sengklæderne var stablede op i det ene Hjørne som en stor Høj. Trøjerne slog hun ned i en Skuffe, som hun laaste, før hun tog Overtøjet paa. Det var en lang Kaabe, hvor Folden til den manglende Tournure saa underlig kønsløst slaskede bagtil, og en Skindbaret, sat helt ned over Haaret. De forede Handsker fik hun paa i Farten gennem Gangen. - knoglet var hun om Haandledene som et Mandfolk.

Der lød endnu et Par: "Eugenia - Eugenia", men saa fløj Gangdøren i. Frøken Caja var i Farten nær bleven overkørt nede i Porten af Brudevognen, der svingede ind med sine Klokker.

Men Frøkenen hverken saá eller hørte: hun bare regnede - fra det Nu, hun kom ud af sin Dør: der var saa mange, mange Parter at dele i, i den Canth'ske "Kasse"; og der var Lørdags-Indkøb, Indkøb for to hele Døgn.

Oppe i Etagerne var det, som faldt der en ren Fred over Stuerne.

Fru Canth havde faaet Lysene i Sølvstagerne tændte og gik ud og ind og nynnede og nuslede med mange Kamme og Svampe og Børster - det kunde hun gøre timevis: saa børstede hun Fingre og saa glattede hun Haar, mens hun snakkede med hver, der kom i Stuen.

Alle havde noget at betro hende, mens hun gik let 362 paa Taa omkring og tog Sjalet paa og lod Sjalet ligge og kun hørte det Halve af den hele Snak.

Fru von Casse-Muckadell var kommen ind og havde paa sin Vej stillet et Par Stole paa Plads - Stolene i Dagligstuen stod bestandig, som havde der været hastigt Opbrud efter Fremmede - før hun ved Bordet tog fat paa sine Kort. Fru von Casse-Muckadell, en før og rund Person, hvem der ligesom endnu hængte megen gammel Kælenskab i Lemmerne, lagde Kabaler op for hvert ungt Blod i Pensionatet om Elskovs Lykke og Bruddefærd, mens hun stadig sad og smilte forstaaende ned i Kortene med en rød og lysten gammel Mund og en Gang imellem lettede sig i Sædet, som trængte hun til at røre sig og blev ligesom for hed: hun saá alt saa grangivelig i Kortene.

Sundby'erne hørtes i Spisestuen, og de fyldte hele Stuen med Ord, der kom og kom fra deres smaa

fiskeagtige Munde ustandselig og ledeløst - man havde den Fornemmelse, sagde Medicineren Spørk, at Sundby'-ernes Ordstrømme slet ikke passerede Hjernen -: om hvem de havde set og hvem lukket ind og hvem lukket ud og hvem de troede, var Bruden, mens de uafslædt afbrød Strømmen med et:

- Ikke Iss?

- Ikke Im?

til Søsteren og fo'r paa igen, mens de havde saa mange Smaabevægelser, som gjaldt det at nytte den kostbare Ungdommens Tid til at gøre de flest mulige Bevægelser i Minuttet.

Fru von Casse-Muckadell holdt inde i Kabalen, med Hovedet frem og Hænderne, der var kønne endnu som et Par smaa fede, hvide Katte, ned paa sine runde Knæ:

- Hvem kom til Sparre? sagde hun og skød rapt til Skærmen paa Lampen for at se.

- Naturligvis - hun med den brune Hat - som sædvanlig, sagde Emmy:

- Men jeg giver ham ikke mere Haanden, sagde 363 hun og strammede sin Mund. Frøknerne Sundby havde den Vane at demonstrere overfor visse Uregelmæssigheder i Tredje-Etagens Levevis ved provisorisk at indstille deres Haandtryk efter Maaltiderne.

- Ja, det er hende, sagde Fru von Gasse og ligesom kælede for sine egne Hænder i sit Skød.

- Hvad for noget? spurgte Fru Canth, som kom fra Sovekammeret og som mestendels gik om halvt udenfor det Hele.

- Hun var i Cashmir, sagde Lissy, der talte om Bruden. Og Fru Canth spurgte:

- Skal der danses dernede monstro?

Det var hende det vigtigste: hun holdt saa meget af at høre al den glade Musik op gennem Huset.

Lissy svarede - Sundbyerne svarede altid trekvart i Vest -: Ja, de var alle højhalsede; og Fru Gasse sagde tørt fra sin Kabale: Brude skulde altid være højhalsede.

- Men hvorfor dog det? spurgte Sundby'erne paa én Gang og strakte Halsene - de gjorde det, naar de spurgte.

- Fordi det er det klogeste, sagde Fru Gasse og stak sine graa Øjne over paa dem et kort Nu.

- Ja, sagde Fru Canth, der igen var landet i Sofaen: jeg holder nu meget af at se en køn Hals.

Sundby'erne tav, saa der gik en Engel gennem Stuen. Saa lo de begge med en lille uforstaaende Latter; og Emmy gik til Klaveret for at stjæle en Halvtime, mens Frøken Caja var ude.

Da Emmy havde spillet en lille Stund, kom Arnljot Oulie ind gennem Spisestuen, og hilste "Godaften" paa sit Norsk. Han gik lidt bøjet, som var hans unge Krop ham selv for tung, og satte sig stille hen i en Krog med Haanden for Øjnene. Saadan kunde han sidde timevis, lyttende, under Frøken Emmys noget springske Musik.

Emmy blev ved at spille, mens Døren fra Gangen gik op og gik i, og et Hoved stak ind og forsvandt 364 Der var bestandig, hvert femte Minut, en eller anden, som skulde se efter, hvad der var i Dagligstuen.

- Her bli'er lidt koldt, min Pige, sagde Fru Canth til Lissy, der rejste sig og gik hen til Kakkelovnen. Der var - paa Grund af den megen Aabnen-Døre - i de Canth'ske Samlingsstuer altid en Temperatur nærmest som midt paa Snetorvet.

Fru Muckadell havde slaaet Kortene sammen og skuttede sig:

- Nu er det Dem, Hr. Oulie, sagde hun og satte et Par glinsende Øjne over paa Normanden.

Oulies Haand fo'r ned fra Panden. Ja, sagde han og rejste sig - det var, som maatte han ligesom tage sig sammen selv til den allermindste Handling, blot til at flytte sig eller kun til at stille et Spørgsmaal:

- Ja, sagde han, ligesom rev han sig løs fra et langt Drømmeri:

- Nu skal De si'e mig no'et om Livet.

Og Lissy, der sad og arbejdede Mellemværk - Sundby'ernes Underbeklædning maatte tilsidst komme til at bestaa af Mellemværk - sagde (det var hendes Specialitet at komme med saadanne pludselige og højst

mærkelige Sætninger):

- Gud, ja, Fru Muckadell, hvor De maa kende Livet.

Fru Canth var ude i Spisestuen, hvor hun smaanynnende gik rundt og børstede Krummerne fra Bordet ned paa Gulvet med sin flade Haand.

Saa nuslede hun videre ud i Køkkenet, hvor Eugenia toede Hænder i Vasken - hun benyttede stadig Frøken Cajas Indkøbstime til et mere indgaaende Toilette, hvortil blandt andet benyttedes Strømme af Haarolie. Fru Canth gik frem og tilbage mellem Køkken og Spisekammer og greb hist og her en lille Levning; hun tog sig bestandig saadanne Smaamaaltider i Utide.

Eugenia tvættede Sæben af en sprukken Arm og begyndte at beklage sig over "Frøkenen":
365

- Men Frøkenen skulde dog rigtignok skamme sig for Husets Folk, som de taler, sluttede hun og slog Vandet af Fadet.

Fru Canth hørte til:

- Men Eugenia kender jo Frøkenen. Fruen var den milde Aand i Huset og gav alle Ret imod Caja.

- Og saa maa En ta'e no'et her i Huset, ka' Fruen tro, paa Tredjesalen, sagde Eugenia: det er ikke saadan - med nye Mandfolk, hvad de byder En.

De tre Latinskoledrenge var paa Vejen hjem og meddelte med et Par Basstemmer, at de var bedt ud til Kort hos en Kammerat.

- Naa, ja, sagde Fru Canth, men kom saa afsted, før Caja kommer.

Frøken Caja gik hastig, uden at høre, uden at se, ude paa Gaden. Den lyse Fortovsstrøm gled hende dobbelt og levende forbi.

Nede hos Fiskehandleren købslog et Par Tjenestepiger med løftede Bomuldsskørter med Ekspedienten, Hr. Hansen, som gik rundt i Træsko paa det svømmende Gulv.

Den ene Pige tog Skørterne sammen, saa man saá langt op ad de sorte Strømper og sagde, hen mod Frøken Caja, med et Smil:

- Men den Dame maa saa gerne først.

Frøken Caja svarede ikke, men blev kun staaende tavs, med den store Portemonnæ i Haanden, borte fra Vinduerne.

Og den anden sagde:

- Den Dame vil maaske hellere vente.

Frøken Caja blev kun staaende; hun var vant til ikke at høre og til at maatte vente. Alle Kvarterets Tjenestepiger ansaa det for en Slags Standspligt at forulempe hende det mest mulige.

- Naa, Hansen, sagde saa Pigen og svajede Bagen 366 demonstrativt om mod Frøkenen: slaa nu de Øre a' ... vi er dog Folk, der holder os til det Levende

Ekspedienten fangede i et Net en sprællende Fisk henne i det rindende Vand i Glaskisten under Vindues-Lyset

Pigerne kom afsted under megen Fnisen, og Hansen, der gik hen til sin Pult, sagde kort, halvt vendt til Frøken Caja:

- Det matte ligger dér.

Frøken Caja gik hen til et Kar i Krogen, hvor seksotte Torsk laa "matte" i lidt stille Vand. Frøken Caja betragtede dem, og Hansen, der gik omkring med Hænderne i Lommen, som om der egentlig ingen var tilstede, sagde:

- Ja, det er alt, hvad der er

- Og "Fars" er udsolgt.

"Fars" fabrikerede Hr. Hansen selv af de døende Eksemplarer.

Frøken Caja nævnede, lavmælt, en Pris:

- Ja, De ka' ha' dem, sagde Hansen, der selv over Skuldren saá foragtelig ned paa den døde Vare.

Frøkenen, der gjorde alting langsomt, som betænkte og betænkte hun sig eller stadig regnede om og om igen, tog Kronerne op af sin Portemonnæ, som var hvert Pengestykke bunden til den ved en Snor.

Hun gik op og atter midt ad Gaden - til Vildthandlersken, der, bred og stor, med den hvide Smække op over det gode Bryst, stod bag sin Marmordisk og konverserede en Kunde om et Maskebal i "Foreningen".

Caja tog hun imod med et kort, godlidende Nik - omtrent som til Madam Jørgensen, som hun havde boende paa sin Kvist mod "Renlighed i Butikken" - og gjorde en lille Bevægelse hen mod Krogen, hvor der laa fire, fem Høns med meget slatne og befølte Halse ned over Marmordisken: ud saá de, som havde de ligget deres trende Døgn i Jorden.

Frøken Caja blev staaende foran det blege Fjerkræ: de havde saa nylig haft Høns - - saa nylig Høns. 367 Frøken Caja fik to dybe Furer i Panden: at variere - det var hendes værste

Forresten var "Variationen" mestendels overflødig, for næsten al Mad fik i Pensionatet Canth noget nær den samme Smag - saadan en underlig mat Smag i Munden.

Hun følte længe paa Hønsene, med det samme Udtryk i sit Ansigt. Saa sagde hun halvhøjt - hun havde lagt et Par Kronestykker halvskjult henne bag Hønsene - og nikkede hen mod Madammen:

- Ja, saa - som sædvanlig, sagde hun og gik forbi Kunden og op ad Trappen. Frøken Caja havde en egen sky eller forknyt Maade i Butikker.

Kunden vendte sig og saá efter hende:

- Ja, sagde Madammen, De kommer jo saadan om Aftenen fra Pensionaterne (Vildthandlersken udtalte den første Stavelse som det Redskab, hvoraf men benytter sig ved Skrivning) og henter det Overlagte ... det er saamæn ikke godt: hvad ska' man vel gi' saadan Studenter-Halse, Fru Michelsen, for tredsindstve Kroner om Maaneden?

..... Frøken Caja havde endt Pensionatets Indkøb. Paa Kultorget standsede hun i en Blomsterbutik. Og pludselig brusque, i en Tone, som var hun fornærmet, sagde hun til den lille Frøken bag Disken:

- Nogle Vintergækker.

Hun fik dem og satte i sidste Øjeblik et Bundt Violer til.

Saa vendte hun hjem.

II

Fru Canth gik ganske ophidset rundt i Spisestuen, da Frøken Caja kom:

- Nej, Caja, véd Du, hvem der er kommet? sagde hun og førte Hænderne op og ned.

- Hvem er kommet? spurgte Caja haardt og standsede. 368 Hun kendte det, at Moderen bad Alverden og saa, naar de arriverede - overfor hende - lod forbavset, som kom de af sig selv.

- Grøntoft - kan Du tænke Dig, sagde Fru Canth.

- Grøntoft? hvem? hvilken Grøntoft? sagde Caja lige haardt, men som med et pludseligt Ryk i Stemmen.

- Men Vilhelm Grøntoft, Caja, vores Grøntoft.....

- Hvad vil han? spurgte Caja; hun havde vendt sig.

- Men være her Her sidder vi jo og aner ingenting, da ringer det og Sundby'erne springer ud og lukker

op og jeg hører jo en Stemme, der spørger efter Fruen og Frøkenen Og Døren bli'r revet op - han ligner sig selv, Du - og saa er det ham, kan Du tænke Dig - jeg kendte ham jo straks - med tre store Kufferter ... Og han si'er, hans Kone følger efter.

- Naa.

Caja slog Døren til Korridoren op og saá Kufferterne :

- Her kan de ikke staa og spærre Vejen, sagde hun haardt og hastigt.

Og Fru Canth sagde - saa var det gjort -:

- Caja, Drengene er ude.

Men Frøken Caja hørte ikke. Hun slog Døren i og var borte. Ligesaa hastig kom hun ind i sit Kammer. Men der satte hun sig inde i Mørket paa Badekarret, der var dækket af et Laag; hun hørte vist ikke et Par lange "Frøken Caja - er", der lød gennem Huset.

Hun tog Tøjet af og tog Kam og Børste, der havde sin Plads i Karmen. Men hun lod dem synke igen og blev staaende: hun saá nede i Spisesalen pludselig Bruden, den hvide Brud, og Brudgommen og Gæsterne, som sad i Lyset

Hun blev ved at se - forundret næsten - paa de to og paa de andre, Gæsterne, glade, langs med Bordet

Til daglig var det jo som egentlig saá hun slettingenting, men bare gik i det og gik i det. Men nu saá hun:
369

- De holdt Bryllup ... hun, den hvide, var Bruden. Hun blev staaende. Hun syntes, det var saa længe siden, hun havde tænkt paa andre Mennesker.

- De to holdt Bryllup - hun, den hvide var Brud

Hun hørte raabe paa sit Navn igen,, og hun gik ud

- stille.

Eugenia, der, med Spildevandsspanden staaende midt paa Gulvet, var hensunken i Selvbeskuelse foran Drengenes Spejl (der var ikke det Spejlglas i Huset, som ikke adskillige Gange daglig gengav Eugenias lidt svulne Fysiognomi), ikke saa meget som vendte sig. Hun troede, det var Fruen, der var paa Rejse fra Køkkenet.

Frøken Caja havde Vintergækkene i Haanden, men gemte dem hastig, paa Buffet'en i en Krog: hun hørte Grøntofts Stemme.

Jo, han talte som før.

Og nu kom han mod hende:

- Naa, De er en rar En, og han tog begge hendes Hænder og rystede dem med Taget fra før, det Tag, hun saa godt huskede: Dem er det, man kommer for at besøge, og De ikke saa meget som la'er Dem se ...

Han talte, som var de skiltes igaar, med sin trofaste, glade Stemme.

Hun sagde blot: Hvor De er blevet brun.

- Naa - og kønnere, lo han.

De gik ind i Stuen. Grøntoft fortalte og spurgte og lo. Fru v. Casse-Muckadell skinnede: hun havde nok hørt om de Fruer i Peru og deromkring.

Søstrene Sundby sad med hinanden om Livet - en Stilling, de yndede, naar der var fremmede. Og Arnljot Oulie blev i sin Krog, stille, med sit blide og aandsfraværende Smil.

Frøken Caja flyttede sig underligt fra Stol til Stol

- med et Udtryk i sit Ansigt næsten som Arnljots - gik ud og ind, gemte et brugt Glas, vendte Skaaret af en Vase, ligesom vilde hun pynte, ubevidst.

Grøntoft blev ved at tale:

- Husker De?

- Husker De det, Frøken Caja? raabte han efter hende hvert andet Minut, gennem Dørene:

- Den Vinter, det kongelige blev aabnet - sikken Fest, naar vi krøb ind i Mørket deroppe i anden Etage ... Husker De, husker De, Frøken Caja?

- Naa, det var da Dem, der spenderte ... Grøntoft sad overskrævs paa sin Stol, han var helt borte i de unge Erindringer.

- Og husker De - da vi havde Bal med Vinterhave i min Stue ... der var tre gamle Juletræer plantet i Ballier i Krogene.

Hvor Grøntoft lo, sekunderet af Sundby'erne.

Frøken Caja glattede langsomt Dugen ud - den rene Dug hun havde faaet frem - med aandsfraværende Hænder.

- Og Frøken Caja - saa kom De Cognac i Anderagouten for at faa den stærk - saa ingen kunde spise den - husker De?

De lo igen, alle. Men Fru Canth sagde:

- Ja, ja, Grøntoft, De holdt nu af stærkt.

Frøken Caja var ude. Der var jo intet til Bordet, ingenting at sætte ind. Eugenia maatte afsted. Men Frøkenen fandt hende ikke og glemte, mens hun gik gennem Kamrene, at hun søgte hende:

- Hvor han lo derinde.

Frøken Caja vendte sig, som blev hun skræmt, da nogen kom bag hende. Det var Arnljot Oulie, som holdt sit lyse Ansigt ind mod hende:

- Frøken, sagde han paa sit milde Maal: Hr. Grøntoft kan jo faa mit Værelse inat, til De faar ordnet Dem imorgen. Jeg ligger lige godt paa en Sofa.

Frøken Caja tog rask hans Haand:

- Tak, De er altid saa god, sagde hun og fik pludselig Taarer i Øjnene.

Oulie blev selv - han vidste ikke hvorfor - ligesom sløret for Blikket, mens han blev ved at staa og se paa Frøken Cajas Skikkelse, der gled om i det halvmørke Køkken.

Eugenia rev Køkkentrappedøren op, hun havde hængt en Stund paa Trappegelænderet i Snak med Femtesalen, en Dame med- rødt Jersey, som havde Handel med Sengklæder og udlejede "Kviste".

Oulie gik ind: han holdt ikke af Samtalerne mellem Frøken Caja og Eugenia.

Men Frøken Caja sagde kun, at det skulde hentes og det og det Eugenia saá paa Portemonnæen med store Øjne ... Pengene flød ud paa alle Kanter over Bordet.

Dørene begyndte at gaa livligt igen. Tredjeetagen var allerede paa Trapperne til Aftensmaden.

Medicineren Spørk var den første paa Pladsen.

- Min Salighed, sagde han, da han saá den rene Dug, til Kattrup, der mødte til alle Maaltiderne i Morgensko (en Vane fra den landlige Degnebolig hjemme, hvor alle Familiemedlemmerne fejrede Maaltiderne i broderet Fodtøj): ska' vi ikke ha'e rene Lagener ...

Teologen Sørensen ledte efter den mindst medtagne Serviet. Det var hans daglige Gøremaal, før Pensionatet skulde mætte sig.

Eugenia vidste ikke, hvad der gik af Frøkenen:

- Ka' Du tænke Dig den? raabte hun i Forbifart til Tea paa Førstesalen: hun begynder at spendere.

Hun satte i Løb igen. Eugenia havde en egen Manér at ryste Skørter paa, der antydede en komplet Mangel af Undertøj.

Frøken Caja gik ud og ind og satte paa Bordet. Døren til Dagligstuen lukkede hun: Herrerne fra Tredjesalen lod altid falde saa mange Vittigheder over Anretningen.

Fru Casse-Muckadell var brudt op fra sine Kort, og Sundby'erne var nede for at nette sig: de pudrede sig til Maaltiderne ved Hjælp af et Stykke Vat.

Inde i Dagligstuen sad Grøntoft med Fru Canth alene. Han havde taget hende i begge Hænder:

372 - Og hvordan gaar det saa egenlig? sagde han.

- Aa jo, aa jo, sagde Fru Canth og rystede paa sit fine gamle Hoved: De kender jo Caja.

- Men man skal ikke klage, sagde hun og saá ham ind i Ansigtet med sine store Øjne.

I Spisestuen slog Spørk med Døren til Køkkengangen, saa det dundrede. Han vidste ikke, om der overhovedet skulde fodres.

Fru von Casse-Muckadell, der altid blev meget ceremoniel umiddelbart før Maaltiderne, ventede majestætisk med en Maltflaske og sin Serviet i et Sølvaand. Hun tog Uhret op og sagde:

- Den er ni.

Men Frøken Caja blev i Køkkenet.

- Hun laver varm Mad, sagde Eugenia, som om dette højst forbavsende forklarede alt, idet hun snarest smed Maskinen ind paa Bordet.

Fru Casse-Muckadell tog Plads. Sundby'erne holdt næsten Hænderne paa Ryggen for ikke at røre ved Sparre, som endelig arriverede - med rødkantede og anstrengte Øjne.

Fru v. Gasse lettede lidt paa sig i Stolen, som sad hun endnu over Kortene.

Hun vilde have Sparre vis-a-vis og saá paa ham med spillende Øjne.

- Gik man? spurgte hun over til ham. Grøntoft slog Døren fra Dagligstuen op:

- Men hvor er da Frøken Caja hele Tiden?

- Naa, sagde han, her skal spises.

- Ja, mit Navn er Grøntoft, lagde han til og bukkede for hele Selskabet.

- Men hvor er Frøken Caja? sagde han saa igen og spurgte om Vejen til Køkkenet

- Men Frøken Caja, raabte han i Gangen: skal der ikke fodres?

Hun stod ved Komfuret og vendte sig, som vilde hun dække for Stegepanden:

- Jo, nu, sagde hun.

373

Grøntoft saá sig rundt: i det halvmørke, indknebne Køkken, ind i Spisekamret med de mange smaa Levninger, opbevarede paa Underkopper, og Smørkrukken, hvor man altid syntes at være ved at skrabe det næstsidste Smør.

- Hvor alt er ved det Gamle, sagde han.

Og han blev staaende længe.

Frøken Caja talte ikke. Det var kun, som gik der en Trækning hen over hendes Ansigt - foran den lille Sparelampe.

De skulde endelig til Bords.

Men der kom Uorden i det Hele, for Grøntoft vilde sidde nede ved Maskinen og ikke oppe:

- Jeg vil da sidde paa min gamle Plads, sagde han og flyttede selv sin Tallerken: Vi tog altid de bedste Bidder, vi hernede ved Bordenden.

Der blev en hel Omkalfatring ved Bordet, og Frøken Caja - Arnljot Oulie havde aldrig set hende med de duggede Øjne - flyttede Fade og flyttede Asietter, helt febrilsk. Det var jo saadan paa det kolde Canth'ske Bord, at Levningerne blev mindre og mindre af Omfang, eftersom man nærmede sig den nedre Bordende: foran Sundby'erne kunde der ofte befinde sig en Asiet med en meget enlig Genstand.

- Saa, sagde Grøntoft: Nu er vi i Orden. De var alle til Sæde. Frøken Caja bragte et Fad fra Buffet'en. Grøntoft tog det:

- Har De nu ikke lavet Remoulade! sagde han.

- Ja - men jeg véd ikke, nu maa De ta'e den, som den er ... for (Frøken Caja blev pludselig rød) det er saa længe siden, jeg har rørt den ...

- Brillant, brilliant, sagde Grøntoft, som allerede spiste:

- Og saa, naar alle de andre har faaet The, kommer vi Ekstrarationen paa Thepotten - som vi plejer ...

374

- Hvor De husker alt, sagde Caja. Hendes Stemme lød saa stille.

- Naa, sagde Grøntoft og lagde begge Hænder paa Bordet: her var s'gu rart i gamle Dage her ved Bordenden.

Oppe ved Bordet var der en højrestet Konversation.

Spørk og Sparre var særdeles medicinske og fortalte Hospitalshistorier - det var deres Specialitet ved alle Maaltider - som kunde faa Haarene til at rejse sig paa Hovederne af gamle Overlæger. En ung Forfatter af den nye Skole fortalte om Voldtægt af Børn, saa Enkefru Hassing, der havde to Poder af Kvindekønnet i Pension i Lyngby, dirrede af indigneret Opskræmthed, og Fru Casse-Muckadell, der uafbrudt sad og ligesom kærtegnede Sparre med Øjnene, fik Hagen helt frem over sin Maltflaske.

Kattrup talte med gamle Fru Canth om Darwin. Ideer og Skandaler og Spørgsmaal satte broget ind over det Canth'ske Pensionat, som Vindene fejer Støvet over Frue Plads. Fru Canth hørte til med et Par store og livlige Øjne:

- Ja, ja, sagde hun: jeg holder af de nye Tanker - det er, som forstaar man dog saa mange Ting hos os Mennesker bedre.

Grøntoft var mæt nu og skulde ha' The.

Han lo af sit og Frøken Cajas forvrængede Billede i Maskinen - de saá ud som i Hulspejl. Frøken Caja saá ogsaa derind, mens hun skænkede The:

- Ja, sagde hun, det er mit Spejl.

Hun sad et Øjeblik. Fru Canths Stemme - den var saa lys og frisk som en ung Piges - lød ned til dem, og Frøken Caja løftede Hovedet frem fra Maskinen:

- Ikke sandt, sagde hun: saa Mo'er er uforandret?

- Ja - ogsaa Grøntoft saá derop -: uforandret.

Og, pludselig bevæget, lagde han sin Haand ned paa Frøken Cajas, der laa paa Bakkekanten - hendes Fingre var saa haarde og ru.

375

Pludselig begyndte Musikken nede i Festlokalerne:

- De ska' danse, raabte Sundby'erne.

- Nu faar vi Musik, sagde Fru Canth.

Sundby'erne gjorde mange smaa barnlige Dansebevægelser, som kunde de næppe holde sig paa

Stolene. Dernede dansede de, saa hele Huset gik i en let Rysten.

- Véd De, Grøntoft, det gør Huset saa livligt, sagde Fru Canth helt ned over Bordet.

Der blev paa én Gang en Snak om Bryllupper over det hele Taffel.

Sundby'erne ligefrem fløj op i Emnet. Den Nærhed af Festlokalerne lod dem leve ligesom i en evig Feber-Atmosfære af Bryllup:

- Men jeg kunde ikke tænke mig at ha'e Bryllup paa en Lørdag, plumpede det ud af Lissy.

- Men hvorfor? huggede Spørk i og saá lige paa hende: det var et Speciale for "Fuglene" pludselig at fare ud med nogle højst mærkelige Sætninger, der gav de ejendommeligste Indblik i saa at sige Underbygningen i deres megen Uskyld.

- Men, Gud, Iss, sagde Emmy, det maatte da netop være yndigt, at den første Dag var en Søndag. Fru Gasse sagde:

- Naa - alle Ugedagene er vel ligegode, og hun maalte forstaaelsesfuldt Herrerækken med Øjnene lige ned til Arnljot Oulie.

Men Enkefru Hassing vilde aldrig i Evighed gifte sig paa en Fredag.

Nede hos Grøntoft blev der talt mere sagte.

Han fortalte om sin Hustru og om sit Barn - med en dæmpet og dvælende Stemme, som vilde han kærtegne dem, mens han talte:

- De skulde se hende, sagde han, saa god og fin og kun saa stor som saa ... Han viste hendes Højde med Haanden - saa fin og lille, gentog han og smilte, som saá hans Øjne hende foran sig.

376

Frøken Caja talte ikke, og Maskinen dækkede for hendes Ansigt.

Arnljot Oulie sagde (han saá altid mest efter Frøken Caja ved Bordet) og holdt sit lyse Ansigt hen imod Frøken Canth:

- Nu skulde De virkelig selv spise lidt, Frøken.

Hun tog i Tanker Fadet, som han rakte, og satte det atter urørt Men pludselig løftede hun Hovedet og hun sagde - med det samme Blik som før i Køkkenet og sagte:

- Tak, Hr. Oulie.

Grøntoft blev ved at fortælle om sit Hjem og sin Hustru og Drengen.

Frøken Caja hørte stille med Hænderne i sit Skød.

- Hvad hedder han? spurgte hun med ét, langsomt og med en Stemme, som kom langt borte fra.

- Georg, sagde Grøntoft og smilte. Og hun gentog Navnet.

Rundtom var de endnu stadig ved Bryllupper. Fru Hassing talte om Tycho-Brahesdage, og Fru Canth sagde:

- Ja, jeg synes, det er dejligt at sidde og tænke paa al den megen Lykke, som saadan ligesom spredes her ud af Huset.

Frøken Emmy vilde vies i en Landsbykirke.

Fru Hassing ytrede som sit Livs Ønske: Taarbæk Kapel.

Fru Canth sagde:

- Mon vi skal rejse os?

Og der blev Opbrud, mens Fru Hassing sagde i en blød Tone:

- For Fuglene flyver derind under Loftet. Grøntoft tog Frøken Cajas Haand og rystede den:

- Ja, Frøken Caja, sagde han: der er Skam noget, der hedder Lykke, men man maa jo rigtignok først fange den og saa holde den fast.

Frøken Cajas Haand laa ubevægelig i hans.

- Hvor De er kold om Hænderne, sagde han og tog ogsaa hendes anden Haand.

377

Hun vendte sig kun. Sparre og Spørk skulde have L'hombre. Og der skulde bringes Toddyvand. Og maaske var Kaptajnen kommen hjem og ønskede noget.

Grøntoft saá paa Arnljot Oulie, ogsaa han fulgte den vandrende Caja med Øjnene - og i en mild Tone sagde Doktoren:

- De holder vist af Frøken Caja, Nordmand.

- Ja, sagde Oulie i sit bløde Maal: for hun har det "vondt".

De tav begge lidt. Frøken Caja gik ud og ind.

Saa bad Arnljot Oulie Doktoren, om han maatte vise ham hans Stue.

Sundby'erne var ved Vinduet: De dansede Bruden ud af Pigernes Lag - dernede nu.

IV

Nede blev de ved at danse, saa det "gik" i det ganske Hus.

De tre Latinskolebrødre var kommet hjem og skændtes, saa det skreg gennem Dørene, hver Gang de aabnedes: De havde faaet en Kurv Æbler hjemme fra Gaarden og delt dem lige og gemt dem, hver i sin Skuffe. Og nu var den Yngstes stjaalne.

Inde i Dagligstuen gik Fruer og Frøkner rundt og saá gensidig paa Haandarbejde uden at falde til Ro.

- Her er ikke rigtig varmt, sagde Grøntoft, der flyttede ind til Fru Canth.

- Nej, Caja, her er aldrig rigtig varmt, sagde Fru Canth.

- Vi derovre er jo vant til Varme, sagde Grøntoft Den kan ligge saa tæt over En, at det bli'r formeget.

Han fortalte igen om Sydamerika - om de store Floder med Urskove langs deres Bredder, hvorfra Amerikas Rovdyr stirrede frem mod Damperne med gule Øjne.

Han fortalte om Stilheden i de vældige Skove, hvor 378 Lianerne" hang som grønnende Net og Solen faldt med et Skær som paa Havets Bund. Han talte om Tropernes Nat, der stjerneflimrende hvilede tyst over Havet.

Fru v. Casse-Muckadell var længst vendt tilbage til sine Kort. Urskovene interesserede hende ikke.

Men Fru Canth spurgte og spurgte. Pludselig saá hun hen paa Frøken Caja, der sad paa Oulies gamle Plads ved Vinduet og lyttede:

- Nej, Caja, saa Du holder Dig vaagen, sagde hun. Frøken Caja plejede ellers ud paa Aftenen at blunde hen, i Krogene.

- Naa, vaagen kan man holde sig her, sagde Grøntoft og lo: Døren stod ikke ti Minutter. Katstrup, der sad over ved den Spørkske L'hombre, kom op for at høre til og satte sig med de trivelige Ben langt frem for sig paa Gulvet.

Saa var der en af Latinskoledrengene, der skreg om Petroleum paa en Lampe.

Frøken Caja maatte ud og ind. Grøntoft blev ganske distræt ved al den Kommen og Gaaen:

- Det er livlige Folk, sagde han.

- Ja, svarede Fru Canth og nynnede: men det bli'er en Vane. Hun begyndte at gaa op og ned, som hun plejede: Og det gi'er Liv, sagde hun.

Fru Canth begyndte at gaa ud og ind af sit Sovekammer for at antyde, at Opbrud snart kunde være nær. Nedenunder dansede de stadig gladere, saa man hørte deres Trin. Paa Tredjesalen var Gangdøren smækket op for Luft, og Støjen fra Kortspillerne lød op gennem Huset. Sundby'erne, der var ved Spisestuevinduet, raabte ind i Stuen:

- Nu kører Bruden. Og Fru Hassing kom op af Stolen.

Fru Canth stødte paa en Skikkelse inde i det mørke Sovekammer, ved Vinduet:

- Er det Dig? sagde hun.

Det var Caja. Hun saá Bruden køre bort.

379

- Ja, Mo'er.

Hun gik bort fra Vinduet, som var hun greben som en Tyv.

- Nu er de kørt, raabte Sundby'erne ganske stakaandet.

- Aa, Gud, Fru Muckadell, sagde Lissy til Fru Gasse, der endelig var ved at opgive Kortene:

- Gud, læg deres Lykke.

- Kan De ikke" falde lidt til Ro, Frøken Caja, sagde Grøntoft, der ogsaa var kommen ind i Spisestuen for at se Bruden køre og som stod ved Vinduet.

- Aa jo, svarede hun og standsede:

- Men Lørdag Aften er lidt svær.

Grøntoft saá paa hende - hun havde Lampens Skær mod sit Ansigt: hvor var hun bleven gammel og Ansigtet stift eller haardt ligesom var det af Træ.

- Aa, sagde han, med ét bevæget: De er vel lige ens.

Frøken Caja svarede ikke straks:

- Ja, sagde hun saa, som om hun først hørte nu: vi har jo de to Etager.

De sad lidt. Saa sagde Frøken Caja:

- Hvor der maa være smukt

- Hvor?

- Derovre ... hos Dem.

- Ja, svarede han.

- Men - hvordan bli'er det nu her? spurgte han: Kan vi faa Plads?

Det var virkelig hans Alvor. Han var kommen for at bo her, han og hans Kone. For de blev herhjemme fem Maaneder.

Frøken Caja sagde:

- Det vil vi tale om imorgen, og rejste sig. Pludselig begyndte Grøntoft at le:

- Men, Gud, husker De, Frøken Caja, en Aften vi var i Kasino og jeg fik Dem paa Kongens Nytorv med paa en Glidebane og De gled og satte Dem - midt 380 paa Torvet - haardt lige paa det Kropparti, der er skænket os til at sidde paa.

Frøken Caja lo, i nogle korte og tørre Stød som de, "der er ude af Vane med at le:

- Aa, haa - og det gjorde saa ondt, saa jeg næppe kunde sidde i Omnibussen ...

Fru Canth kom til. Hun var pludselig kommen i Tanker om sine Trøjer og spurgte om Pengene.

Frøken Caja begyndte uvilkaarligt at le igen: Ja, Mo'er, sagde hun og lagde nogle Kronestykker i hendes Haand, og blev ved at le.

- Er det stadig Trøjerne? spurgte Grøntoft

- Ja.

Og de lo begge to.

- Hva' ler I af? Hva' ler I af? sagde Fruen, halvt utaalmodigt.

- Af gamle Dage, sagde Grøntoft. Der var et helt Lys over Cajas Ansigt.

- Ja, af gamle Dage, lo hun.

Hun vidste ikke selv, at hun nynnede - med en lille skær Stemme, som kunde den slet ikke have hjemme i hendes træede Person - mens hun gik ned ad Trappen forbi de aabne Døre, hvorfra der stod en Støj og Tobaksrøg som fra en Krostue ud i Gangen, ind i Køkkenet.

- Men er det Dem, Hr. Oulie? spurgte hun. Arnljot sad med Hænderne om sine Knæ, oppe paa Køkkenbordet paa Sundby'ernes gamle Plads.

- Sidder De dér?

- Jeg sidder og ser paa Livet, sagde han og tog Øjnene bort fra de dansende.

- De skulde gaa ind i det, Oulie, sagde Caja muntert. Arnljot Oulie sad lidt:

- Jeg tør ikke, sagde han saa, langsomt og dæmpet.

Frøken Caja gik ind i Oulies Stue. Der stod Grøntofts Vadsæk - saa køn og fin. Hun saá alt hans Rejsetøj, Hylstret med Stokkene, de sammenlagte Rejsetæpper og hun smilte: Saa maatte han jo være rig.

381

Paa Bordet ved Sengen stod et Billede. Hun tog det: det var hende, hans Hustru. Hun saá hendes Ansigt, hendes Skikkelse, der var fin og sart. Hver Linie maalte hun. Hun vidste ikke, at hun endnu kunde lide saaledes.

Hun hørte en af L'hombreherrerne løbe op ad Trappen og skrige hendes Navn.

Men hun blev staaende. Saa skingrede Sparre igen og hun slap Billedet - som en Skygge gik hun Arnljot forbi, der drømte med Hovedet ned mod sine Knæ.

Hun hørte Sparre, der ovenpaa slog Døren op:

== Faar vi mon det Vand, raabte han.

Og hun gik op ad Trappen. Hun mødte Kortspilleren i Døren, og han, der var hed af Toddy og Punch, raabte igen, ind paa hende, som skreg han til et Tjenestetyende:

- Kan man faa det Vand?

Frøken Caja blev blodrød - hun saá Grøntoft staa midt i Stuen - og beskæmmet, oprørt, forpint sagde hun pludselig i sin skarpe og forbitrede Tone:

- Ja - naar man be'er om det. Og Døren til Gangen slog hun i igen, mens Sparre gik.

Grøntoft var bleg af Vrede:

- I vore Dage var vi ikke saa frække, sagde han til Fru Hassing, der vejrede Skænderi og stod og trippede lystent paa Benene.

- Aa, sagde hun med et eget bekymret Tonefald, hvoraf Tilfredsstillelsen lyste: der er saa mange Steder nu, som Folk kan vælge imellem ...

- Og saa er her jo, tilføjede hun og saá forstaaelsesfuldt hen paa Døren, der lukkede sig efter Caja: ogsaa megen Støj her i Huset. Det holder ogsaa borte.

Caja kom ind igen og gik med Toddyvandet.

Grøntoft fulgte hende med Øjnene. Og da hun vendte tilbage, sagde han:

- Den Person skal vel siges op?

382

Der gik en Trækning, der skulde ligne et Smil, hen over Cajas Ansigt:

- Aa, hvorfor? sagde hun.

Hun gik videre: Hun tænkte ikke paa Sparre mer. Hun havde glemt ham.

Grøntoft blev ved at følge hende med Blikket, som hun gik ud og ind mellem alle de fremmede Folk; satte Lyset paa Klaveret til Fru Gasse, den lille Lampe til Fru Hassing. I Dagligstuen sad de rundtom, Forfatteren var kommen ind og snakkede i Overfrakke med Hat i Haanden, Fru Muckadell blundede.

Det var som paa en Station, og de ventede Toget.

Endelig brød de op og fik hver sit Lys eller Lampe. Sundby'erne rutschede foran Forfatteren ned ad Trappegelænderet.

- Godnat saa, Frøken Caja, sagde Grøntoft.

- Godnat. Han gik.

Frøken Caja satte Stolene paa Plads, mens Fru Canth beredte sig til Natten: hun løftede Kjolen op og nynnede. Cajas Øjne fulgte hende.

Saa gik hun paa én Gang hen og slog Armene om hende og kyssede hende.

- Caja, sagde Moderen helt utaalmodig og kom brat løs: altid er Du lige haardhændet.

Caja slap Moderen. Et Øjeblik følte hun en dump Smerte, og det var som alle Taarerne, hun ikke havde haft Tid til at græde, et Nu stemmede op for hendes Bryst.

Saa saá hun Oulie, der ventede i en Krog, og stille, uden Tanker, begyndte hun at rede hans Seng paa Sofaen.

- Godnat, Frøken, sagde han. Hun hørte neppe hans Stemme:

- Godnat.

Pludselig saá hun, da hun gik forbi Buffet'en, Blomsterne. Hun havde jo villet sætte dem ind til ham.

Men nu var det vel for silde. Han var vel til Ro. Det var blevet for silde.

383

Hun tog Vintergækkene og Violerne, og hun sagde:

- Jeg vil blot sætte de Blomster ind til Mo'er.

Og stille satte hun dem ind paa Moderens Plads i Dagligstuen.

Hun gik ind i sit eget Kammer, og mekanisk redte hun sin Seng af Sengklæderne, der laa i Højen i Hjørnet. Skuffer aabnede hun og Skuffer lukkede hun.

En Gang smilte hun: hun saá Trøjerne:

Aa, saa mange Aar Mo'er nu har troet paa det ... Og Pudseklude var de blevet tilhobe.

- Husker De - husker De, Frøken Caja.

Og hans Latter, hans muntre Latter.

Hun laa i Mørket, men hun sov ikke. Hver Lyd i Huset hørte hun, mens hun laa. Døre blev sagte lukket op og til. Hun hørte mod Vandrørene Slag, hvormed Kelnerne kaldte paa Etagernes Piger. Paa Køkkentrappen flygtede Trin, mens Gaarddøren klappede. Det puslede oppe paa de mange Kviste.

Frøken Caja laa længe ubevægelig i Mørket - saa satte hun sig op i Sengen med Hovedet i sine Hænder:

de sidste Bryllupsgæster var ved at bryde op.

Ogsaa i Tredjesalens Badekammer var de vaagne. "Iss" var krøben hen til Vinduet i sine hvide Lin. Disse evige Bryllupper gjorde i Stilhed Sundby'erne meget hede. Og længe saá Frøken Lissy ned i den lyse Sal

Saa listede hun sagte hen til Emmy, der blundede.

L'hombreherrerne var brudt op.

Kattrup sammenlagde Gevinsten siddende paa Kanten af sin Seng:

- Det var til tre Partier Billard imorgen foruden Kaffen.

Grøntoft sad endnu inde hos Kaptajnen, som han havde mødt paa Trappen. Kaptajn Jensen var en god Ven af hans ældre Broder og havde bedt ham ind til en Grog.

De snakkede om Nyt og Gammelt. Talen kom ogsaa paa Huset her.

384

- Ja, sagde Grøntoft og saá ind i Lampen:

- Frøken Caja var skam ganske køn en Gang Og saa havde hun saadan en god Stemme, sagde han, stadig med Blikket i Lampen.

Kaptajnen saá meget langt over paa "Sydamerikaneren". Han tænkte, det var vel Ironi.

V

Pensionatet Canth var i Færd med at vaagne. Eugenia var paa Vej gennem Spisestuen med mange stumpe Koste. Hun gjorde megen Larm - trods Arnljot, der laa paa Sofaen. Eugenia var ikke skabt til at tage særdeles Hensyn om Morgen.

Alle Døre lod hun staa og Dagligstuevinduerne slog hun op. Arnljot Oulie kom fra Lejet og gik, hjemløs, om i Trækken, mens Eugenia spredte Cokes over alle Gulve, tumlende med den kolde Kakkelovn.

Frøken Caja var i Køkkenet i Lag med Petroleumsapparatet, der oste højt

Tale gjorde ingen.

Eugenia skrabede Sengklæderne fra Sofaen ned paa Gulvet og faldt i Søvn, midt som hun stod, til et pludseligt:

- Eugenia, skar gennem Luften: Frøken Caja bar Apparatet ind.

Fru Hassing -arriverede - nu kom ogsaa Gangdøren op - hun skulde Tur. Hun var iført en graa Slaabrok og Charlotte-Corday-Kappe, der omfangsrig skjulte Tilberedelserne til Dagens Frisure.

Hun begyndte at tage Overtøjet paa, mens hun overhaands venlig spurgte Arnljot Oulie, hvordan han havde sovet.

- Man ligger lidt højt med Hovedet, sagde hun i samme Tone: Men De er jo saa elskværdig.

Maaske havde hun ventet et Ord fra Frøken Caja, men det kom ikke; Caja gik kun stille til og fra.

385

Pludselig ankom Forfatteren, Hr. Feddersen, i fuld Puds, med sølvknapet Stok. Han skulde have syet en Knap i sin Handske.

- Men Gud, Hr. Feddersen, er De oppe? sagde Fru Hassing, der paa én Gang gjorde nogle besynderlige Bevægelser omtrent som en ældre Høne, der fornemmer Hanens Gal.

Hr. Feddersen sagde noget om, at man maatte tænke paa sin Sundhed.

Det var en Ejendommelighed for Hr. Feddersen, med uregelmæssige Mellemlum pludselig at begynde at gaa Morgenture - en Ugestid eller to - før nogen i Pensionatet fik Sko paa.

Fru Hassing fulgte, da Knappen var vel syet i, hans Kurs over Gaden, skjult bag et Gardin.

Hun tænkte det: Det var Ørsteds Park.

Der begyndte at blive livligt paa tredje Sal. Hoveder kom ud af Dørene, og der blev skreget paa Vand - der var overhovedet i Pensionatet Canth en betydelig Vandmangel, som om Vand købtes i Pundervis; midt i Staahejen laa Kattrup bred og glad i sin Seng for opsmækket Dør.

Spørk skulde ha' Sæbe og satte en lang nøgen Arm ud gennem en Dørsprække.

Fru von Gasse og Sundby'erne var arriverede til The: alle havde de Vat eller Tørklæder bunden om Halsene.

Frøken Caja skænkede og bragte. Hun lignede en Skygge, som hun gik til og fra dér i Halvmørket ved Buffet'en, mens Fru v. Gasse atter meddelte, at hun maatte ha' Lister for sine Vinduer:

- Nu trak det, saa hun mærkede det helt ind under Dynen.

- Ja, svarede Caja kun, fra Halvmørket.

Døren til Sovekammeret gik op. Det var Fru Canth. Hun var altid, som Fuglene, der kommer af Reden, saa livlig. Fortalte og snakkede og havde altid drømt - det utroligste.

- Jeg har drømt om Æg, sagde Lissy.

386

Emmy havde drømt, at hun plukkede Roser paa sine Forældres Grav.

- Caja, sagde Fru Canth, Du glemmer alting: Fru Gasse ventede paa sin anden Kop The.

- Ja, Mo'er, sagde Caja og bragte den.

Sundby'erne talte stadig om deres Drømme.

Der blev raabt meget højt ud af Døren paa Tredjesalen, og Frøken Caja gik derned. I Køkkenet stod der fuldt af Spildespande og gammelt Fodtøj. I en Krog gemte Eugenia udslidte Koste. Døren ind til Spørks ret nøgne Kammer stod aaben.

Frøken Caja saá det alt. Det var som Billedet paa hendes Slid.

Sparre raabte paany: det var om sine Støvler.

Og Frøken Caja gik efter dem.

Kattrup kom frem i Underbeklædning for at børste sine sorte Klæder i Køkkenet. Han saá slet ikke til Frøkenen. Tredje Sal behandlede i det Hele Frøken Caja, som var hun af Neutrum.

Frøken Caja gik ud og ind. Vinduer slog hun op, et Værelse gjorde hun i Stand. Saa hørte hun Grøntofts Dør gaa, og han kom hen gennem Gangen.

Det var i Kattrups Værelse, hun stod, og hun vilde hurtig lukke Døren. Men han havde set hende og kom ind.

- Godmorgen, Frøken Caja, sagde han og tog hendes kolde, ru Hænder.

- Godmorgen.

Han saá sig om: Sengen var uredt endnu, der laa mange forrevne Bøger paa det Fyrretræsbord, de Yutesgardiner slog de tynde Kapper slatne op i Trækken.

- En rigtig Studenterknejpe, sagde Grøntoft.

- Ja, svarede Caja. Og idet hun pludselig udtalte sin eneste Tanke, hele sin Beslutning, mens hun havde vandret om i Halvmørket blandt alle disse Mennesker, sagde hun hurtigt:

- Her skal De ikke blive. Det er ikke noget for Dem. De skal bo - bedre ...

387

Grøntoft sagde - men uden Overbevisning, for han havde to tænkt det samme i Nat og nu til Morgen: her kunde hans Kone ikke bo -:

- Boer man ikke godt her? Frøken Caja sagde:

- Aa nej - - vi har jo maattet gaa ned efter Konkurrencen er saa stor.

- Det er ikke noget Sted, sagde hun og vendte sig: "for Tilrejsende".

Grøntoft svarede ikke, spurgte kun, hvor han da skulde bo. Og hun gav ham Adressen og Priserne og sagde:

- Saa skulde De gaa derhen, naar De har drukket The.

Hun blev et Øjeblik tilbage, da han var gaaet. Det var, som alle hendes Tanker standsede og det var blevet stille, hendes Hjertes Blod.

Saa gik hun op.

Grøntoft sad hos gamle Fru Canth, der stadig spiste og snakkede. Fru Hassing var kommen hjem, og Sundby'erne og Fru Canth slog Kreds om hende henne ved Vinduet.

Enkefruen fortalte ganske ophedet sine Oplevelser:

- Naturligvis var det et Stævnemøde - men en Ny, sagde hun.

- En lille, væver Ting - i rød Hat

- Man véd det jo, naar han flyver op om Morgenen, sagde Enkefruen: Og stadig er det i Ørstedspark.

- Hin, sagde Fru v. Gasse og smilte længe: det begynder om Morgenen.

Sundby'erne var mørkerøde af Indignation og spurgte videre. De fire Damer flyttede tæt sammen. En Gang imellem hørte man nogle enkelte Ord:

- Fra Theatret er hun, det turde Fru Hassing dø paa.

Grøntoft var flyttet bort fra Fru Canth. Han saá hen mod Damerne, som sladrede med Hovederne tæt ind mod hinanden. Henne ved Bordet skændtes Studenterne. 388 Der blev ikke rigtig lyst - fra det ene Vindu - Ansigterne saá ud som var de graa tilhobe.

Fru Canth alene sad stadig ved Bordenden med det fine gamle Ansigt i Lyset, bevægelig og frit, som sugede hun bare Liv af den hele Uro ...

Frøken Caja bragte Fru Hassing hendes kogte Mælk.

Grøntoft var gaaet.

Han havde rejst sig, som rystede han noget som en Tyngsel af sig, og havde taget hendes Haand:

- Ja, saa gaar jeg, sagde han: da her ikke er Plads.

Frøken Caja smilte kun. Hun fandt ingen Ord.

Stille gik hun ned i Arnljots Stue, og hun pakkede Grøntofts Sager sammen, langsomt, Stykke for Stykke. Vadsækken lukkede hun og stillede hen.

Arnljot kom ind:

- Det er kun mig, Frøken, sagde han.

Frøken Caja virrede pludselig med Hovedet og vilde gaa.

Men paa én Gang tog Arnljot hendes Hænder, som følte han alt, hvad hun led:

- Aa, Frøken, sagde han og havde næsten Graad i Stemmen.

Caja standsede, og der gik et pludseligt Lys hen over hendes Ansigt, mens hun støttede sig mindre end et Sekund ind mod Arnljots Skuldre.

- Oulie, sagde hun: naar kun De maatte blive lykkelig.

Hun slap ham. Hendes Stemme havde lydt saa mild som et Kærtegn

Frøken Caja var ude. Arnljot stod ved Vinduet. Dagen derude var graa og tung, mens han saá frem, ud over Huse og Mennesker.

Frøken Caja gik op. Nede fra den første Sals Afsats lød en høj Pludren. Det var Sundby'erne, der gik i Kirke.

Oppe fra hørte man Fru v. Casse-Muckadell i Ordskifte 389 med Eugenia. Naar Fru Muckadell talte med Undergivne, mærkede man endnu paa Tonefaldet, at hun - gennem tre Ægteskaber - havde ægtet sig op i Adelen fra Mejerske.

Kirkeklokkerne begyndte at lyde. Begge Fortove var fulde af travle Folk: De løb hist og de løb her. Nogle havde Salmebøger i Hænderne.

Pludselig sprang Taarerne frem af Arnljots Oulies Øjne, og greben af en dyb, en ubeskrivelig Smerte græd han - græd foran Livets Tærskel.